

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка електронних комунікацій

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями), спеціалізація C1.01 Економіка C Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Цифрова економіка»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента (ОК-11)
Курс, семестр викладання	1 курс, 1 семестр
Трудомісткість навчальної дисципліни	4 кредити ЄКТС (120 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 22 год., практ. зан. – 22 год., самост. роб. – 76 год.; заочна форма навчання: лекц. – 12 год., практ. зан. – 12 год., самост. роб. – 96 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Публічного управління та цифрової економіки
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій

Розробники / викладачі

ЦИРА Олександр Василівна,
В.о. завідувача кафедри публічного управління та цифрової економіки, кандидат філософських наук, доцент

E-mail: drpu@suitt.edu.ua

Консультації: щопонеділка з 14⁰⁰ до 16⁰⁰ год.,
каб. 231К (головний корпус)

Загальна інформація про дисципліну

Мета дисципліни	– формування у здобувачів базових економічних знань про функціонування підприємств у сфері електронних комунікацій та інформаційно-комунікаційних технологій, розуміння їх ролі в цифровій економіці, а також засвоєння початкових принципів організації, управління, ціноутворення та оцінювання якості послуг у сучасному цифровому середовищі.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК-7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. СК-12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій пропонувати способи їх вирішення.
Програмні результати навчання	ПРН-12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПРН-13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність і роль електронних комунікацій у сучасному суспільстві.	Основні види електронних комунікацій: мобільний зв'язок, інтернет, телебачення, передача даних. Підприємство як суб'єкт електронних комунікацій: місце у національній економіці, базові функції, приклади провідних операторів. Огляд основних законів, що регулюють діяльність у сфері електронних комунікацій.
Тема 2. ІКТ у сучасному економічному середовищі	Поняття ІКТ, структура галузі, цифрові інновації (хмарні сервіси, дата-центри, штучний інтелект). Як ІКТ змінюють бізнес-моделі, зайнятість, освіту, державне управління. Вплив цифровізації на продуктивність і конкурентоспроможність економіки. Світові тенденції розвитку ІКТ і місце України в цих процесах.
Тема 3. Підприємства у сфері електронних комунікацій: структура, ресурси, функції	Поняття підприємства в економіці. Типи підприємств у сфері ІКТ: оператори зв'язку, провайдери, дата-провайдери, платформи. Основні ресурси підприємства: трудові, матеріальні, фінансові, інформаційні. Економічна роль ресурсів у створенні цифрових послуг.
Тема 4. Якість послуг і споживча цінність у цифровому середовищі	Поняття якості, надійності, безперервності зв'язку. Показники якості послуг зв'язку (QoS, QoE). Як якість впливає на довіру споживача і прибутковість компанії. Приклади міжнародних стандартів якості (ISO, ITU).
Тема 5. Людський капітал і мотивація персоналу підприємств ІКТ	Сфера ІКТ: нові професії, компетенції, цифрові навички. Продуктивність праці, методи її оцінювання в умовах цифровізації. Системи оплати праці: тарифна, бонусна, гнучка. Розрахунок фонду оплати праці. Мотиваційні стратегії: нематеріальні стимули, корпоративна культура, система розвитку компетенцій, управління талантами.
Тема 6. Український ринок ІКТ та електронних комунікацій	Огляд ринку ІКТ України: провідні оператори, інтернет-покриття, мобільний зв'язок, ІТ-сектор. Вплив галузі на економіку країни (внесок у ВВП, зайнятість, експорт ІТ-послуг). Основні виклики: кібербезпека, цифрова нерівність, регулювання. Перспективи інтеграції України до європейського цифрового простору.

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	Застосовуються на лекційних і практичних заняттях для активізації пізнавальної діяльності здобувачів та кращого засвоєння базових економічних понять, пов'язаних із функціонуванням ринку електронних комунікацій. Передбачають супровід навчального матеріалу мультимедійними презентаціями, демонстраціями прикладів цифрових сервісів (онлайн-зв'язок, мобільні застосунки, інтернет-платформи). У форматі групової роботи інтерактивні методи спрямовані на обговорення простих кейсів, рольових ситуацій (наприклад, «як працює оператор мобільного зв'язку»), виконання мінізавдань на узагальнення та порівняння економічних показників. Застосовуються тестові опитування, колективне створення цифрових схем.
Практичні	Реалізуються через виконання нескладних індивідуальних і групових завдань, спрямованих на розвиток цифрових і аналітичних умінь здобувачів. Здобувачі вчаться самостійно знаходити та аналізувати інформацію про підприємства електронних комунікацій, оцінювати основні економічні показники (прибуток, витрати, тарифи, попит на послуги), будувати прості таблиці, діаграми та короткі звіти. Практичні завдання орієнтовані на використання доступних цифрових інструментів: Google Workspace, Canva, PowerPoint – для оформлення результатів роботи, створення презентацій і виконання мініпроектів («цифровий профіль компанії», «порівняння тарифних планів» тощо).
Методи дистанційного навчання	Спрямовані на забезпечення зручного, зрозумілого та доступного освітнього процесу у цифровому середовищі, особливо для здобувачів, які тільки починають опановувати професійні дисципліни. Передбачають проведення лекцій і практичних занять через Zoom, використання платформ Moodle для розміщення навчальних матеріалів, тестів і домашніх завдань. Дистанційні методи включають роботу з відкритими освітніми ресурсами, участь в онлайн-опитуваннях. Такі форми навчання сприяють розвитку самостійності, цифрової грамотності та комунікативних навичок у здобувачів.

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	<p>Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач освіти може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме:</p> <p>Знання – сутності, структури та функцій підприємств електронних комунікацій у цифровій економіці; законодавчих, економічних і технологічних засад діяльності підприємств сфери електронних комунікацій; основ інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових платформ і сервісів, які забезпечують взаємодію суб'єктів економіки; принципів формування вартості, тарифів, якості послуг і показників ефективності підприємств електронних комунікацій; ролі людського капіталу, цифрових ресурсів, інновацій та інтелектуальних технологій у розвитку ІКТ-ринку; етичних, правових і безпекових аспектів роботи з інформацією та цифровими даними.</p> <p>Уміння/навички – застосовувати методи планування, прогнозування попиту та оцінювання ефективності підприємств електронних комунікацій; аналізувати ринкові показники ІКТ-сфери, конкурентоспроможність і якість послуг; створювати цифрові аналітичні матеріали – таблиці, графіки, інтерактивні презентації, інфографіку; аргументовано обґрунтовувати економічні рішення, спираючись на цифрові джерела та дані; виконувати практичні завдання індивідуально й у команді з використанням онлайн-інструментів комунікації.</p> <p>Комунікація – ефективно презентувати результати економічного аналізу у цифровому форматі; спілкуватися з фаховою та нефаховою аудиторією мовою сучасної економіки даних; брати участь у дискусіях з цифровізації економіки, розвиток ринку ІКТ</p>
--	---

	<p>та інноваційні бізнес-моделі; формувати узгоджені рішення в командних проєктах, демонструючи цифрову культуру взаємодії.</p> <p>Відповідальність та автономія – самостійно організовувати процес збору, перевірки, обробки та збереження цифрових економічних даних; нести відповідальність за достовірність аналітичних результатів, правильність обчислень і добросовісність використання інформації; дотримуватися етичних і правових норм під час роботи з даними, інформаційними системами й штучним інтелектом; виявляти ініціативу та здатність до самоосвіти в галузі ІКТ, цифрових комунікацій і аналітичних технологій; адаптуватися до змін цифрового середовища та технологічних інновацій у професійній діяльності.</p>
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов’язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS.</p> <p>Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань.</p> <p>Добре (С) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань.</p> <p>Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань.</p> <p>Задовільно (E) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань.</p> <p>Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань.</p> <p>Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.</p>

Форма та методи контролю начальних досягнень	<p>Контроль успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на засадах відкритості та академічної доброчесності. В межах даної дисципліни передбачено два види контролю: поточний (<i>тематичний, рубіжний</i>) та підсумковий (<i>семестровий</i>).</p> <p>Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять; виконання завдань самостійної роботи; складання тематичних контрольних робіт, тестів тощо. Поточний контроль спрямований на перевірку: рівня підготовленості здобувача до занять; активності під час обговорення навчального матеріалу; якості виконання індивідуальних, практичних і тестових завдань; своєчасності та повноти виконання самостійної роботи. Результат поточного оцінювання є середньоарифметичним значенням отриманих балів за всі виконані завдання під час аудиторних (практичні, семінарські) занять та завдання, що виконуються під час самостійної роботи.</p> <p>До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного оцінювання набрали не менше 60 балів.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а також здатності їх застосовувати у професійній діяльності.</p>
---	--

Політика навчальної дисципліни

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни згідно академічного розкладу. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали з дисципліни розміщені на гугл-диску НМКД та платформі Moodle, доступ до них здобувачу надається на початку вивчення дисципліни ОК-11, згідно розкладу академічних занять та робочого навчального плану ОПП «Цифрова економіка».

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Інформаційно-комунікаційні технології: навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальностей 051 Економіка, 051 Економіка підприємства, 292 Міжнародні економічні відносини; Держ. біотехнол. ун-т; уклад.: Н.М. Проценко. – Харків : [б. в.]. 2024. 194 с. ▪ Ліпич Л.Г. Економіка підприємства : підручник. Луцьк : Вежа-Друк. 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). ▪ Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. Київ : Кондор -Видавництво. 2016. 378 с. ▪ Орлов В.М. Економіка телекомунікацій: навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів]. [2-ге вид., перер.]. Одеса: ОНАЗ. 2015. 140 с.
Методичні рекомендації та	Цира О. Економіка електронних комунікацій : навчально-методичний комплекс дисципліни [ОПП «Цифрова економіка» зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями); для здобувачів першого (бакалаврський)

розробки викладачів дисципліни	рівня вищої освіти]. Одеса : ДУІТЗ, 2025. [Електр. ресурс].
Інформаційні ресурси	<ul style="list-style-type: none"> ▪ База законодавства України https://zakon.rada.gov.ua ▪ Міністерство економіки України https://me.gov.ua

Рік введення силябусу – 2025 р.	Затверджено рішенням кафедри публічного управління та цифрової економіки (Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1)	
	В. о. завідувача кафедри	Олександра ЦИРА
	Гарант освітньої програми	Юлія ТОЧИЛІНА
	Викладач:	Олександра ЦИРА